MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO

Seduta tas-27 ta' Frar, 2003

Citazzjoni Numru. 240/2000/1

***Meli Holdings Limited*; u Ivan u Natalie konju[i Meli fil-kapa`ità tag]hom ta' garanti solidali**

versus

Gloria Pont u *Gloric Vending Limited*

F'din il-kaw\a l-atturi qeg]din jitolbu illi l-konvenuti jroddulhom]amest elef lira li]allsu akkont fuq konvenju billi l-bejg] ma se]]x.

I`-`itazzjoni tg]id illi b'kitba privata tat-23 t'Awissu 1998 is-so`jetà attri`i *Meli Holdings Limited* intrabtet illi tixtri ming]and il-konvenuti, li ntrabtu li jbig]ulha, tmienja u erbg]in (48) *hot nut vending machines* bil-prezz ta' sittax-il elf lira (Lm16,000). Is-so`jetà attri`i]allset]amest elef lira (Lm5,000) akkont tal-prezz fuq il-konvenju, u l-atturi mi\\ew[in Meli da]lu garanti g]all-]las tal-bqija tal-prezz.

Lill-atturi ng]ataw biss erbg]a u erbg]in *vending machines*, erbg]a anqas minn kemm miftiehem.

Il-patt “G” tal-kitba privata jg]id illi l-partijiet kellhom jersqu g]all-att finali fi \mien [imag]tejn, i\da l-att finali baqa’ ma sarx u g]alhekk il-konvenju waqa’.
Barra minn hekk, il-patt “H” tal-kitba privata jg]id illi l-ftehim kien sar bil-kondizzjoni illi jkun approvat mill-avukat ta’ l-atturi u illi “*if said Lawyer does not approve this agreement, then the Purchaser Company undertakes to advise the Vendor Company that this agreement has not been approved. Thus, agreement shall be rescinded and any monies paid hereon to the Vendor Company shall be refunded to the Purchaser Company within forty eight hours from receipt of notice by the Purchaser Company that this agreement has not been approved and, consequently, rescinded. On refund to the Purchaser Company of the said funds, the Purchaser Company undertakes to return to the Vendor Company all machines and other items received by it*”.
Kif jidher minn *fax* tal-31 t’Awissu 1998, il-ftehim ma kienx approvat. L-erbg]a u erbg]in (44) *vending machines* kienu depo\itati b’``edola ta]t l-awtorità tal-qorti fl-4 ta’ Frar 2000, i\da l-konvenuti, g]alkemm imsej]a]afna drabi, baqg]u ma raddewx il-]amest elef lira (Lm5,000) im]allsa akkont.
L-atturi g]alhekk fet]u din il-kaw\a u qeg]din jitolbu illi din il-qorti tikkundanna lill-konvenuti jroddu s-somma ta’]amest elf lira (Lm5,000) g]ar-ra[unijiet imfissra fuq. Qeg]din jitolbu wkoll l-ispejje\, fosthom dawk tal-kontro-protest tal-11 t’Ottubru 1999, ta’ l-ittra uffi`jali tat-3 ta’ Di`embru 1999, u tal-mandati ta’ qbid u ta’ sekwestru ippre\entati flimkien ma`-`itazzjoni, u l-img]axijiet kum-mer`jali mill-31 t’Ottubru 1998 sa meta jsir il-]las.
L-atturi kienu talbu wkoll illi l-kaw\a tinqata’ bid-dispensa tas-smig] ta]t il-pro`edura sommarja spe`jali, i\da l-qorti, b’dikriet tat-13 t’April 2000[1], ordnat illi l-kaw\a timxi bil-pro`edura normali, u l-konvenuti ressqu dawn l-e``ezzjonijiet:
1. “il-premessi ta’ l-atturi huma ine\istenti”, g]ax ma saret ebda kitba privata fit-23 t’Awissu 1998, i\da saret fit-13 t’Awissu 1998; barra minn hekk, il-ftehim ma kienx g]al]amsin (50) *vending machines*, kif tg]id it-tielet premessa, i\da g]al tmienja u erbg]in (48);

---

1 *Foll*. 38 *et seq.*

2. l-ammont mitlub fi`-`itazzjoni ma hux `ert, likwidu u dovut, u l-atturi fet]u din il-kaw\a wara li l-konvenuti g]amlu talba g]all-]las ta' ]dax-il elf lira (Lm11,000) b]ala bilan` tal-prezz; il-kaw\a saret b'abbu\ tal-pro`ess [udizzjarju g]ax l-atturi jafu illi l-konvenuti g]andhom difi\a g]at-talbiet tag]hom;
3. wara li sar il-konvenju l-atturi ma g]arrfux lill-konvenuti fi \mien]mistax minn meta sar il-konvenju (fit-13 t'Awissu 1998) illi l-avukat ta' l-atturi ma kienx approva l-ftehim, u lanqas tawhom ra[uni valida g]ala ma kienx approva l-ftehim, li kien sar quddiem nutar pubbliku;
4. l-atturi qatt ma taw ra[uni tajba g]ala ma kinux sejrin iwettqu l-obbligazzjoni tag]hom illi jixtru l-*vending machines* skond il-konvenju;
5. skond il-patt "A" tal-konvenju s-somma ta']amest elef lira (Lm5,000) "*shall be forfeited in the Vendor Company's favour should the Purchasor Company withdraw from this agreement for no valid reason at law*";
6. wara li g]alaq il-konvenju, il-bejg] tal-*vending machines* xorta sar bi ftehim bil-fomm bejn il-partijiet, tant illi wara li sar ftehim fuq il-prezz il-*vending machines* kienu konsenjati lill-atturi u dawn \ammewhom u baqg]u ju\awhom u jag]mlu qlig] minnhom g]al sentejn qabel ma nfet]et il-kaw\a;
7. il-konvenuti qeg]din ifittxu lill-atturi b'`itazzjoni numru 497/2000 g]all-]las tal-bqija tal-prezz; u
8. wara li sar il-bejg], u l-atturi waqg]u lura fil-]las, huma talbu lill-konvenuti jtawlulhom i\-\mien miftiehem g]all-]las u sabiex inaqqsulhom l-ammont li kellu jit]allas.
It-tieni parti ta' l-ewwel e``ezzjoni tal-konvenuti (dik li tg]id illi nbieg]u tmienja u erbg]in mhux ]amsin *vending machines*) ing]atat g]ax kien hemm \ball fi`-`itazzjoni. Billi saret il-korrezzjoni me]tie[a, ma hemmx g]alfejn inqisu aktar din il-parti ta' l-e``ezzjoni.
L-ewwel parti ta' l-e``ezzjoni (dik li tg]id illi l-ftehim sar fit-13, mhux fit-23, t'Awissu 1998) saret g]ax fuq il-kitba d-data nkitbet bl-idejn[2] u ma jidhirx `ar jekk l-ewwel `ifra hijiex "1" jew "2". G]alkemm id-data tal-kitba jista' jkollha relevanza, jekk sar \ball fid-data murija fuq i`-`itazzjoni dan ma jwassalx g]all-"ine\istenza" tal-premessi ta`-`itazzjoni,

[2] *Fol.* 8.

kif tg]id l-e``ezzjoni. G]alhekk, lanqas din il-parti ta' l-e``ezzjoni ma hemm g]alfejn inqisuha aktar.

It-tieni e``ezzjoni tolqot il-pro`edura sommarja spe`jali; billi l-kaw\a ma g]adhiex miexja b'dik il-pro`edura, l-e``ezzjoni ma hix relevanti u ma hemmx g]alfejn inqisuha aktar.

Imne]]ija l-ewwel \ew[e``ezzjonijiet, nistg]u issa nqisu l-meritu tal-kaw\a. Il-fatti tal-ka\ [raw hekk:

Il-partijiet da]lu fi ftehim ta' weg]da ta' bejg]-u-xiri[3] li bis-sa]]a tieg]u s-so`jetà attri`i *Meli Holdings Limited* kellha tixtri ming]and is-so`jetà konvenuta tmienja u erbg]in (48) *hot nut vending machines*. Il-prezz kellu jkun ta' sittax-il elf lira (Lm16,000) u meta saret il-weg]da s-so`jetà attri`i]allset]amest elef lira (Lm5,000) akkont. Dwar dan il-]las akkont, il-ftehim ig]id hekk:

(A) … … … [The] payment on account shall be forfeited in the Vendor Company's favour should the Purchaser Company withdraw from this agreement for no valid reason at law. … … …[4]

Il-ftehim fih ukoll dawn il-pattijiet, fost o]rajn:

(G) The final agreement shall be signed within two weeks from date hereof.

(H) Subject to approval of this agreement by The Purchaser Company's Lawyers. Thus if said Lawyer does not approve this agreement, then the Purchaser Company undertakes to advise the Vendor Company that this agreement has not been approved. Thus, agreement shall be rescinded and any monies paid hereon to the Vendor Company shall be refunded to the Purchaser Company within forty eight hours from receipt of notice by the Purchaser Company that this agreement has not been approved and, consequently, rescinded. On refund to the Purchaser Company of the said funds, the Purchaser Company undertakes to return to the Vendor Company all machines and other items received by it.

L-atturi qeg]din jitolbu illi jintraddulhom il-]amest elf lira (Lm5,000) li]allsu akkont g]ax qeg]din ig]idu illi l-bejg] ma se]]x u g]alhekk il-konvenuti qeg]din i\ommu l-flus *sine causa*. Ir-ra[unijiet g]ala qeg]din ig]idu hekk huma tlieta:

---

3 *Foll.* 6 *et seqq.*

4 Patt "A", *fol.* 7.

a. g]ax il-konvenuti ikkonsenjaw biss erbg]a u erbg]in (44) *vending machines* flok tmienja u erbg]in (48);
b. g]ax l-avukat tag]hom ma approvax il-ftehim; u
c. g]ax l-att ta' bejg]-u-xiri baqa' ma sarx u l-konvenju ma n\ammx fis-se]].

In-nuqqas ta' konsenja ta']a[a mibjug]a jolqot l-esekuzzjoni, mhux il-formazzjoni, ta' ftehim ta' bejg]-u-xiri. Jekk il-bejjig] ma jag]milx il-konsenja, ix-xerrej jista' jag]\el illi jitlob li jin]all il-bejg] jew illi jitqieg]ed fil-pussess tal-]a[a mibjug]a[5], i\da l-kaw\a tallum hija mibnija fuq il-premessa illi l-bejg] qatt ma sar, u ma hix talba biex il-bejg] jin]all. G]alhekk l-ewwel ra[uni mressqa mill-atturi ma hix tajba.

Biex juru illi l-approvazzjoni me]tie[a g]all-g]anijiet tal-patt "H" ma ng]atax, l-atturi esebew kopja ta' *fax* tal-31 t'Ottubru 1998[6] fejn l-attur Ivan Meli jg]id illi, wara li iddiskuta ma' l-avukat, xtaq jag]mel xi tibdiliet — inaqqas il-prezz u jibdel il-modalitajiet tal-]las — qabel ma jsir il-bejg].

Il-qorti taqbel mal-konvenuti illi, g]alkemm l-atturi setg]u j]ollu l-ftehim jekk l-avukat tag]hom ma japprovahx, l-approvazzjoni setg]et ma ting]atax biss g]al ra[unijiet tajba. Li ma kienx hekk, l-atturi kien ikollhom is-setg]a li j]ollu l-ftehim *ad nutum*, u l-istipulazzjoni ta' l-*arra poenitentialis* tkun saret g]alxejn. Billi interpretazzjoni tajba trid illi kull parti tal-ftehim ikollha tifsira, u mhux tkun saret g]alxejn[7], it-tifsira tal-patt "H" tista' tkun biss illi l-avukat ta' l-atturi seta' ma japprovax il-ftehim jekk juri ra[uni tajba g]al hekk.

Dak li rridu naraw mela hu jekk kienx hemm ra[uni tajba g]ala l-atturi ma jixtrux.

Ir-ra[uni msemmija fil-*fax* hi li "*one or two machines … … … were total loss*"; tissemma ra[uni o]ra ("*another reason which you came up with during our meeting*") i\da ma jing]adx dik ir-ra[uni x'kienet.

L-atturi i\da ma ressqu ebda prova illi kien hemm xi *vending machines* li kellhom]sara li ma setg]etx tissewwa, u lanqas illi ma saritx il-konsenja tal-*vending machines* kollha, kif tg]id i`-`itazzjoni; anzi, mix-xhieda tal-konvenuta

5 Art. 1385, Kod. ~iv.

6 *Fol.* 9.

7 Artt. 1004 u 1008, Kod. ~iv.

Gloria Pont]are[illi s-so`jetà attri`i]adet il-makni kollha msemmija fil-ftehim u bdiet u baqg]et tinqeda bihom fin-negozju tag]ha[8].
Fil-fehma tal-qorti, g]alhekk, ma saret ebda prova illi l-atturi kellhom ra[uni tajba biex ma jersqux g]all-ftehim.
Fadal it-tielet ra[uni mressqa mill-atturi, dik li tg]id illi l-kuntratt ta' bejg]-u-xiri ma kienx iffirmat, u l-konvenju issa ma g]adux fis-se]].
Huwa minnu illi l-patt "G", mi[jub fuq, ig]id illi kellu jsir ftehim bil-miktub; huwa minnu wkoll illi l-art. 114 tal-Kodi`i tal-Kummer` ig]id illi:
114. Jekk il-partijiet ikunu ftiehmu li l-ftehim bil-fomm g]andu jitni\\el bil-miktub, hu pre\unt li huma riedu jasso[[ettaw il-validità tieg]u g]at-t]aris ta' dik il-formalità.
Din i\da hija biss presunzjoni *iuris tantum* u ma tibqax tg]odd meta l-im[ieba tal-partijiet turi `ar illi huma jqisu illi l-ftehim sar u twettaq. Fil-ka\ tallum, mhux biss l-atturi]adu l-*vending machines* i\da baqg]u wkoll jinqdew bihom g]al sentejn, sew wara li g]alqu l-]mistax il-jum mid-data tal-ftehim ta' weg]da ta' bejg]-u-xiri. L-im[ieba ta' l-atturi turi illi jridu jie]du vanta[[mill-fatt illi nqdew bi]wejje[il-konvenuti meta dawn kienu f'idejhom u issa — jew g]ax ma g]adx g]andhom b\onnhom jew g]ax in-negozju ma g]adux tajjeb jew g]al xi ra[uni o]ra — iridu je]ilsu minnhom u jie]du flushom lura.
Il-qorti g]alhekk hija tal-fehma illi l-bejg] tassew sar, u ma jistax jing]ad illi l-konvenuti qeg]din i\ommu l-flus *sine causa*.
G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti, wara li tilqa' s-sitt e``ezzjoni tal-konvenuti, ti`]ad it-talbiet ta' l-atturi u tikkundannahom i]allsu l-ispejje\ [udizzjarji kollha.

-------------------------------TMIEM-------------------------------

[8] Ara l-*affidavit* ma]luf minn Gloria Pont fit-30 ta' Jannar 2001, *foll.* 50 *et seqq.*